

Sivistysvaliokunnalle

HE 48/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kuluttajasuojalain muuttamisesta

Suomen Vanhempainliitto kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää kirjallisena lausuntonaan seuraavaa.

Asia:

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi kuluttajasuojalakiin uusi 9 a luku eräistä henkilöön kohdistuvista palveluista. Samalla tarkennettaisiin myös välittäjän vastuuta koskevaa 12 luvun 1 §:ää.

Kuluttajasuojalaissa ei ole nykyisellään säädöksiä kuluttajan oikeuksista virhe- ja viivästystilanteissa silloin, kun kyse on henkilöön kohdistuvista palveluista. Oikeusvarmuuden lisäämiseksi ja kuluttajan aseman parantamiseksi uuteen 9 a lukuun lisättäisiin säädökset toimeksisaajana toimivan elinkeinon harjoittajan suorituksesta henkilöön kohdistuvissa palveluissa, seuraamukset tällaisen palvelun viivästyttämisestä tai virheestä sekä tilaajana toimivan kuluttajan velvollisuuksista sekä sopimusrikkomuksen seuraamuksista.

Koska kuluttajasuojalaissa ei ole erityissäädöksiä henkilöön kohdistuvien palvelujen osapuolten oikeuksista ja velvollisuuksista sopimussuhteessa, on tähän saakka sovellettu näiden palvelujen viivästys- ja virhetilanteissa esineisiin kohdistuvia palveluja koskevan kuluttajasuojalain säädöksiä. Henkilöön kohdistuvien palvelujen kuten esimerkiksi varhaiskasvatus- ja koulutuspalvelujen kohdalla tilanne on kuitenkin erilainen. Palvelun luonne on usein henkilökohtainen, palvelun asiakkaan asema korostuu ja käsittää myös haavoittuvia asiakasryhmiä kuten lapset. Lisäksi palveluja koskevat sopimukset voivat olla jatkuvaluonteisia, eivätkä ainoastaan kertasopimuksia.

Ehdotetulla uudella säädöksellä voitaisiin parantaa kuluttajan oikeusturvaa palvelusopimuksissa ja selventää niissä noudatettavia periaatteita. Muutoksista olisi hyötyä myös elinkeinonharjoittajalle. Lisäksi uusi säädös ottaisi huomioon henkilöön kohdistuvien palvelujen ja niistä aiheutuvien vahinkojen erityispiirteet sekä toimintaympäristöjen muutokset. Säädösten arvioidaan selkiyttävän osapuolten oikeuksia ja velvollisuuksia ja lisäävän sitä kautta oikeusvarmuutta. Kuluttajan asema selkiytyisi palvelun viivästys- ja virhetilanteissa.

Suomen Vanhempainliitto katsoo, että ehdotettu uusi säädös selkiyttää molempien osapuolten tilannetta ja on parannus nykytilanteeseen. Vanhempainliitto kannattaa pääosin esitystä, mutta haluaa nostaa esiin seuraavat kohdat.

Palvelun suoritus tapaa ja laatua koskevat vaatimukset

4§ 1 momentin mukaisesti palvelu on suoritettava ammattitaitoisesti ja huolellisesti. Ammattitaito ja huolellisuusvaatimus määräytyy varhaiskasvatuksessa kyseistä alaa koskevan lainsäädännön perusteella. Hallituksen esityksessä on näin ollen kytketty palvelun huolellisuus ja ammattitaitovaatimus erityislainsäädäntöön. Hallituksen esityksessä rajanvetotilanteet ovat jääneet perustelematta.

Hallituksen esityksessä tulee perustella ja täsmentää rajanvetotilanteet. Esitettyssä muodossa ne ovat jääneet kokonaan perustelematta.

Palvelun ominaisuudet ja virhe

15§ yleisen virhesäädöksen mukaan palvelun sisältö ja laatu määräytyvät pitkälti sitä koskevien erityislakien perusteella ja virhearvioinnissa lähtökohdaksi otettaisiin kyseisten lakien edellyttämä taso, ellei osapuolten kesken ole sovittu korkeammasta tasosta. Lisäksi hallituksen esityksessä on todettu, että koulutusvaatimuksista poikkeaminen ei sinänsä tarkoittaisi, että palvelussa olisi puutteita.

Varhaiskasvatuksen ja koulutuksen laatu syntyvät siten, että työtehtäviä on suorittamassa kelpoinen henkilökunta. Virheet ja poikkeamat laadussa syntyvät, mikäli toimeksisaajalla ei ole kelpoista henkilökuntaa. Niissä tilanteissa, joissa kelpoinen henkilökunta puuttuu, on välttämätöntä selvittää, onko puuttumiselle olemassa lain mukaiset perusteet, jotta virhe varhaiskasvatuksen tai koulutuksen osalta voidaan osoittaa. Hallituksen esityksessä tulee täsmentää virhetilanne, jossa toimeksisaajalla ei ole kelpoista henkilökuntaa, eikä sitä ole edes yritetty hankkia. Virhetilanne laatupoikkeaman osalta tulee olla helpommin osoitettavissa. Nyt esitetyssä muodossa laatupoikkeamaa on miltei mahdoton osoittaa.

Virhetilanteen tulkinnan näkökulmasta olennaista tulisi olla, onko palvelun markkinoinnissa huoltajille tuotu ennakkoon esille kelpoisuuden puuttuminen. Mikäli syntyy virheellinen olettama kelpoisesta henkilökunnasta puutteellisen markkinoinnin seurauksena, tulisi tämä tulkita palvelun virhetilanteeksi.

Helsingissä 2.5.2022

SUOMEN VANHEMPAINLIITTO

Saija Ohtonen-Jones

Toiminnanjohtaja

Merja Korhonen

Varhaiskasvatuksen asiantuntija